

ଧର୍ମ ପ୍ରତିଧର୍ମ

ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡରେ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି, କବିତା ପାଠ ଓ ଉତ୍କଳ ଆସୋସିଏସନ

ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଅନ୍ୟତମ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପର୍ବ । ଏହି ଦିନ ଠାରୁ ଓଡ଼ିଆ ନବବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ବସନ୍ତ ଋତୁ ଶେଷ ହୋଇ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ଚଉଁରା ଓ ବେଲଗଛ ମୂଳେ ବେଲପଣା ଭୋଗ ଲଗାଯାଇଥାଏ । ବସୁନ୍ଧରା ଠେକିରେ ଏକ କଣା କରି ସେଥିରେ ଛତୁଆ, ଦହି, ଗୁଡ଼ ମିଶା ବେଲପଣା ରନ୍ଧି ଚଉଁରାରେ ଚଟ୍ଟା ଯାଇଥାଏ । ଏହି ଅବସରରେ ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ଝାମୁକାତ, ଦକ୍ଷ ନାଟ ଓ ଉତ୍କଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚତୁକ ପର୍ବ ବେଶ୍ ଧୂମଧାମୀରେ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ଦକ୍ଷପାତୁଆମାନେ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଆଗରେ ନିଆଁରେ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଠାରୁ ଓଡ଼ିଆ ନୂଆବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିବାରୁ ଘରେ ଘରେ ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ପୂଜାନ୍ତର ପୂଜା, ଭୋଗ, ହୋମ ଆଦି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ । ନୂଆ ଓଡ଼ିଆ ପଞ୍ଜିକା ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥାଏ । ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ଲୋକମାନେ ବ୍ରତ ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଦିନ ହନୁମାନଙ୍କ ଜୟନ୍ତୀ ହୋଇଥିବାରୁ ହନୁମାନଙ୍କ ପୂଜା ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ । ଅଗ୍ନି ଓ ବାୟୁଙ୍କ କୋପରୁ ରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ହନୁମାନଙ୍କ ପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ । ତେବେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଲାଗିଥିବା କିଛି ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କିଛି ବାଟ ଦୂରରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡରେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ମହାସମାରୋହର ସହିତଳ ଏହାର ଲୌହନଗରୀ କାମସେବପୁର ଠାରେ ପାଳିତ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏ ବର୍ଷ ସାକରି ଠାରେ ଥିବା ଉତ୍କଳ ଆସୋସିଏସନ ପରିସରରେ ଏଠାରେ ଥିବା କବି ମାନଙ୍କ କବିତା ପାଠରେ ଝଙ୍କଡ଼ ହେବ । ତା ସହ ଶୀତଳ ପଣାରେ ପାନୀୟ ଓ ତା’ପରେ ସୁରୁତ୍ତି ଖାଦ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । କାହିଁ କେଉଁ ଅନାଦି କାଳରୁ

ଇନ୍ଦୁ ଭୂଷଣ ଭୂୟାଁ

ପାଳନ ହୋଇ ଆସୁଛି ଏ ଠେକି ବସା ସଂକ୍ରାନ୍ତି । ଗାଁ ଠୁ ସହର ବୃନ୍ଦାବନ ଚଉରା, ତା ଉପରେ ଠେକି ବସି ଠେକିରୁ କୃଷି ମାଧ୍ୟମରେ ତୁଳସୀ ଗଛ ଉପରେ ଧାର ଧାର ପାଣି ବୃନ୍ଦାବନ ପ୍ରବାହ ଓଡ଼ିଆ ବା ଓଡ଼ିଶାର କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ବା ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭର ସୂଚକ । ଚାଷ ଚାଷି ଓ କୃଷି କର୍ମ ମଣିଷକୁ ଦିଏ ଆହାର ଓ ଜୀବନକୁ ଦିଏ ଆହୁର । କାମସେବପୁର ସହରର ବର୍ମା ମାଲନସ, କଦମ୍ବା, ସାକରି, ବିଷୁପୁର, ସୋନାରୀ, ଆଦିତ୍ୟପୁର, ବାରିଡିହ, ବିଜୟା ଗାଡ଼େନ, ଚେଲକୋ, ବିରସାନଗର, ବାସୁନ ହାତୁ, ଏଗ୍ରିକୋ, ସିଦ୍ଧଗୋଡ଼ା, ଭାଲୁବାସା ଆଦି ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଘରେ ଚଉରା ଉପରେ ଠେକି ବସିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଅନାୟାସେ ନକରକୁ ଆସିବ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ କାମସେବପୁର ସହରର ଅନ୍ୟତମ ସମ୍ମୁଖ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା ‘ସିଂହଭୂମି’ ଦ୍ୱାରା ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ସମାରୋହ ସହିତ ପାଳିତ ହେଉଥିଲା । ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଶାର ସାହିତ୍ୟିକ, ସାମ୍ବାଦିକ, କବି, ରାଜନେତା ଓ ସମ୍ପାଦକଗଣ ଯୋଗଦେଇ ସଭାର ଗାରିମା ବଢ଼ାଇଛନ୍ତି । କବିତା ପାଠ, ଗଜ କର୍ମଶାଳା, ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ବିଭୂତି ମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରିବା, ଝୋଟି, ପାନ, ପିଠା ଓ ଓଡ଼ିଆ ଖାଦ୍ୟର ବିପଣୀ ମାନ ଲଗାଇବା ଏହିସବୁ ସମାରୋହର ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ । କବି ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାଶୀନାଥ ପଣ୍ଡା, ଆଦିତ୍ୟ କବି, କାଶୀନାଥ ଗୌଡ଼, ମଣି ଚରଣ ସାହୁ, ପ୍ରାଧ୍ୟାପକ ସୁଧାଂଶୁ କୁମାର ସାହୁ, ରଞ୍ଜନ ଭୂୟାଁ, ରଞ୍ଜନ ପଣ୍ଡା, ସୁଜାତା ସାହୁ, ଦେବେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଭଞ୍ଜ, ସାଧନା ମହାନ୍ତି, ବିଜୟ ମିଶ୍ର ପ୍ରମୁଖ କବିତା ପର୍ବରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ନିଜର ସହମତି ଜଣାଇଛନ୍ତି । କବିତା ପାଠୋତ୍ସବକୁ ସଂଯୋଜନା କରିବେ ପ୍ରତାପ ଦାସ, ମହିଳା ସମିତିର ସମ୍ପର୍କିତା ପାତ୍ର, କୁମୁଦିନୀ ପ୍ରଧାନ, ପ୍ରତିଭା ମହାନ୍ତି, ସଜାତା ବେହେରାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ମହିଳାମାନେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗ ଦେବେ ତା ଛଡ଼ା । ଉତ୍କଳ ଆସୋସିଏସନର ସଭାପତି ଡାକ୍ତର ଶ୍ରୀଧର ପ୍ରଧାନ, ଭୂର ଉପସଭାପତି ସଞ୍ଜୟ ପାତ୍ର ଓ ବାଦକ ଭୂୟାଁ ସାଧାରଣ ସମ୍ପାଦକ ଚରୁଣ କୁମାର

ମହାନ୍ତି, ସହ-ସମ୍ପାଦକ ବିଭୂତି ଭୂଷଣ ମହାନ୍ତି, କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ମନୀଷ ଦାଶଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ନିରଞ୍ଜନ ନାୟକ, ମନୋରଞ୍ଜନ ଗୌଡ଼, ଅଶୋକ ମହାପାତ୍ର, ଜୟ ପ୍ରକାଶ ଲେଙ୍କା, କିଶୋର ନାୟକ, କିଶୋର ମହାନ୍ତି, ସୌମେନ୍ଦ୍ର ଭୂୟାଁ, ମ ନେ । ରଞ୍ଜନ ପଣା । ଯତ, ମନୋରଞ୍ଜନ ସ୍ୱାଇଁ, ପବିତ୍ର କେନା, ସଞ୍ଜୟ ମହାନ୍ତି, ଦିଲ୍ଲୀପ ସାହୁ, ପ୍ରଶାନ୍ତ ଦାସ, ମନୋରଞ୍ଜନ ଗିରି, ଚକ୍ରୁର ବିଧି ଭୂଷଣ ଭୂୟାଁ ଓ ଡକ୍ଟର ପ୍ରଭାତ କୁମାର ପାତ୍ର, ଅଶୋକ ସାମନ୍ତ ପ୍ରମୁଖ ସଦସ୍ୟ ମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଓଡ଼ିଆ ନୂଆବର୍ଷ ପାଳନ ହେବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରହିଅଛି ।

ସମସ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ପର୍ବ । ଏହି ପର୍ବ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛି । ସୌରମାନ ଗଣନା ଅନୁଯାୟୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗୋଟିଏ ରାଶିରେ ଏକ ମାସ ଅବସ୍ଥାନ କରି ଅନ୍ୟ ରାଶିକୁ ଗମନ କରନ୍ତି । ଯେଉଁ ଦିନ ଅନ୍ୟ ରାଶିକୁ ଗମନ କରନ୍ତି, ସେହି ଦିନକୁ ମାସର ପ୍ରଥମ ଦିନ ବା ସଂକ୍ରାନ୍ତି କୁହାଯାଏ । ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଶବ୍ଦଟି ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାର ସଂକ୍ରମଣ ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତିକୁ ବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବାରୁ, ଆଜି ଓଡ଼ିଆ ନବ ବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ଦିନ । ବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ଦିନ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହି ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆ ଘରେ, ଦେବାଦେବୀ ମନ୍ଦିରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୁହାପାଠ, ଭୋଗରାଗ, ହୋମାଦି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଏହି ଦିନରେ ମନ୍ଦିର ମାନଙ୍କରେ ଛତୁ ଓ ପଣା ଭୋଗର ବିଧି ରହିଛି । ପଡ଼ୋଶୀ,

ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ, ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ ପଣା ବନ୍ଧାଯାଏ । ଏହି କାରଣରୁ ଏହାକୁ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଜଳଦାନ କଲେ ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ । ତେଣୁ, ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତିରୁ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ବାଟୋଇଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ନିବାରଣ ପାଇଁ ଜଳଛତ୍ର ଖୋଲିଯାଏ । ଏହାଛଡ଼ା ଗଛ ମୂଳରେ ଜଳଦାନ ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳିତ । ଚଉଁରାରେ ପୂଜିତ ତୁଳସୀ ଗଛ ଉପରେ ଛାମୁଡ଼ିଆ ବନ୍ଧାଯାଇ, ଠେକିରେ ଜଳ ରଖି, ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର କଣା ମାଧ୍ୟମରେ ଜଳଧାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଏ । ଏହି ଦିନକୁ ମହାବୀର ହନୁମାନଙ୍କ ଜୟନ୍ତୀ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ନିତିବିନିଆ କାବନରେ ମହାବିଷୁବର ପବିତ୍ର ପାର୍ବଣ ଆମର ସାମାଜିକ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ପାରିବାରିକ ଅପୂର୍ବ ସମ୍ପର୍କର ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛି ନିଶ୍ଚୟ ।

+ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସମ୍ପାଦକ ‘ସିଂହଭୂମି’, ୪ଟି ପ୍ରତାପ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟ, ୭ ଏକ୍ସଟେନସନ ରୋଡ଼, ପୁରୁଣା ସୋନାରୀ, କାମସେବପୁର

ବିଷୁବ ମିଳନର ପର୍ବ ଓଡ଼ିଆ ନବବର୍ଷ

ଡକ୍ଟର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସାହୁ

କରାଯାଏ । ଯେଉଁମାନେ ଏହି ବ୍ରତ ପାଳନ କରନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ପାତୁଆ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ବ୍ରତ ଉଦ୍ ?ଯାପନ ଦିନ ବ୍ରତଧାରୀ କନ୍ଧା ବା କଳନ୍ତା ଅଗ୍ନିରେ ଚାଲନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ଅନେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହି ବ୍ରତ ଉପଲକ୍ଷେ ଯାତ୍ରା ହୁଏ, ଏହାକୁ ଝାମୁ ବା ପାତୁଆ ଯାତ୍ରା କହନ୍ତି । ବ୍ରତଧାରୀମାନେ ସମାଜକୁ କଠୋର ତାପ ସହ୍ୟ କରିବାର ଶକ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଛତୁଆ, ଦହି, ଗୁଡ଼, କଦଳୀ ଓ ନଡ଼ିଆକୁ ମିଶାଇ ତୁଳସୀ ଚଉରା ପାଖରେ ଭୋଗ ଲଗାଯାଏ । ବେଲ ପଣାରେ ବଟା ଭାଙ୍ଗି ମିଶାଇ ଭାଙ୍ଗି ପଣା ସେବନ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ । ଚଣ୍ଡୀ, ସାରଳା,

ବିରଜା ଆଦି ଠାକୁରାଣୀ ମନ୍ଦିରମାନଙ୍କରେ ଏହି ଦିନ ଝାମୁ ଯାତ୍ରା ପାଳନ କରାଯାଏ । ଘଷ ପାତୁଆମାନେ ଘଷ ମୁଷ୍ଟେଇ, କାଠ ଗୋଡ଼ ପିନ୍ଧି ଠାକୁରାଣୀ ମନ୍ଦିର ଆଗରେ ନିଆଁ ଉପରେ ଚାଲିବାର ପ୍ରଥା ରହିଛି । ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ମାସାଧିକ କାଳ ଧରି ଚାଲିଥିବା ଦକ୍ଷ ନାଟର ଅନ୍ତିମ ଭାବେ ଏହି ଦିନ ମେରୁ ଯାତ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଲୋକେ ବେଲ ପଣା ଓ ଛତୁଆ ସହ ଏହାକୁ ପାଳନ କରନ୍ତି । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ଦିନକୁ ଚତୁକପର୍ବ ନାମରେ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଦିନ ପାତୁଆ ମାନେ ନିଷ୍କାର ସହିତ ଦେବୀ ପୀଠରେ ସେମାନଙ୍କ ଭକ୍ତି ଭାବ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି ।

ପାତୁଆ ଯାତ୍ରାର ଧାର୍ମିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସମ୍ପର୍କରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ତନ୍ତ୍ରର ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିବା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ଓଡ଼ିଶାରେ ବାମମାର୍ଗ ତନ୍ତ୍ରର ଉତ୍ପତ୍ତି ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ୬୫୭/୭୮ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା- ଅନୁମାନ କରାଯାଇଛି । ସୋରାଡ଼ାପ ପରମ୍ପରାରେ ଜପ, ସଞ୍ଜ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମହାମାୟାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲାବେଳେ ବାମମାର୍ଗୀମାନେ ହଠାତ୍

ଶିବ ହେଉଛନ୍ତି ପାତୁଆଯାତ୍ରାର ମୁଖ୍ୟ ଦେବତା । ଏହି ଯାତ୍ରାରେ ଭାଗ ନେଉଥିବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଭକ୍ତା ବୋଲି କୁହାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଭକ୍ତାମାନେ ନିଜକୁ ଶିବପ୍ରିୟା ପାର୍ବତୀ ଭାବେ ନିଜକୁ ମନେକରି କଠିନ କାୟକ୍ଳେଶ ସାଧନ ପୂର୍ବକ ଶିବକୁ ପା ଲାଭ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଭକ୍ତା ନିଜକୁ ନାରୀ ଭାବେ ସଜାଇ ଏହି ଯାତ୍ରାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ବାସ୍ତବରେ କୌଣସି ପ୍ରକୃତ ନାରୀ ଏଥିରେ ଅଂଶ

ନେଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଶୈବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାତୁଆ ଯାତ୍ରା ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ । ବହୁ ସ୍ଥାନରେ ଶିବଙ୍କ ସହିତ ଶକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ଆରାଧନା କରାଯାଇଥାଏ । ମୁଖ୍ୟତଃ ଶିବ କୃପା ଲାଭ ନିମନ୍ତେ ଶକ୍ତିଙ୍କୁ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଶକ୍ତିଙ୍କର ସମାବେଶ ଘଟାଇବା ନିମନ୍ତେ ଭକ୍ତ ତାଙ୍କର ଶରଣ ପଶିଥାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଦରମା ‘ପାତୁଆଯାତ୍ରା’, ମୟୂରଭଞ୍ଜର ‘ରତୁଆଁ’ ଓ ‘ଠାକୁଆମୁଣ୍ଡା’ର, ପୁରୀଜିଲ୍ଲାର ‘କାକଟପୁର’, କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ‘ବାଳୀ’, ‘ଝଙ୍କଡ଼’ ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପାତୁଆ ଯାତ୍ରା ମାନଙ୍କରେ ଆରାଧ୍ୟା ହେଉଛନ୍ତି ‘ଶକ୍ତି’ ।

ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଓଡ଼ିଶାର ସମାଜିକ ଜୀବନରେ ପାତୁଆଯାତ୍ରାର ପ୍ରଭାବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । କାଳି ବର୍ଷ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଲୋକେ ଏହିଯାତ୍ରାରେ ସାମିଲ ହୁଅନ୍ତି । ଶିବ ଓ ଶକ୍ତିଙ୍କ ଭୟରେ କେହି ଏହି ଯାତ୍ରାରେ ସାମିଲ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ କାହାରିକୁ କାଳି ପାତକରୁ ଅଲଗା କରିପାରି ନଥାନ୍ତି । କେତେକ ଯାତ୍ରାରେ ଦେବୀଙ୍କୁ ନୈବେଦ୍ୟ ଦିଆଯାଉଥିବା ଅନ୍ତ କେବଳ ନୀତ କାଳିର ଲୋକେ ଖାଇଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଭଡ଼ା ପାତୁଆମାନେ ଫିଙ୍ଗୁଥିବା ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ସକଳକୁ ସମସ୍ତେ ଆଗ୍ରହର ସହ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ଅସ୍ୟବଧି ଓଡ଼ିଶାର ତନ୍ତ୍ର ସଂସ୍କୃତିର କ୍ଷାଣଧାରାକୁ ପାତୁଆଯାତ୍ରା ବଞ୍ଚାଇ ରଖୁଛି । ପାତୁଆମାନେ ଆରାଧ୍ୟ ଦେବଦେବୀ ଉପରେ ଅଶ୍ୱସ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି କଠିନ ସାଧନା କରନ୍ତି । ପାତୁଆ ଯାତ୍ରାରେ ଭକ୍ତମାନେ ଅନେକ ଗୀତ ଗାଉଥାନ୍ତି । ପାତୁଆଯାତ୍ରାର ସାହିତ୍ୟ ହେଉଛି ଲୋକସାହିତ୍ୟ । ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ ପାତୁଆମାନେ ମାଗଣ କଲାବେଳେ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲୋକକବିମାନଙ୍କ ରଚିତ ପଦ ଆବୃତ୍ତି ବି ସ୍ମୃତି କରିଥାନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ପଦ ମନେ ନପଡ଼ିଲେ ନିଜେ ମନରୁ ପାଠି ବୋଲିଥାନ୍ତି - ‘ଗୋହୀରାର ଦେବ, ମାଆ ମଙ୍ଗଳାଙ୍କୁ ମୋ ଦକ୍ଷବତ, ଅନୁକୂଳ ହେଲା ଗୀତ / ଚିରିଚିରି ଗଲା ବତା, ପତ୍ରଶୁଣି ବୋଲି ବଡ଼ ଦେବତା, ଶୂନ୍ୟେ ଉଡ଼େ ପାଟଛତା । ଚିରିବେଲି ଚିରାବତା, ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସିଲି ସ୍ୱର୍ଗ ଦେବତା/ ତଳେ ବସେ ବସୁମତୀ । ଶିଖୁକାଠ ପୋଲି ପୋଲି/ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବସିଲି ମା’ ବିମଳା, ବସେ କଲିକତା କାଳୀ’ । ଭକ୍ତା ପାତୁଆ ଗାଁ ପରିକ୍ରମା କଲାବେଳେ ଦେବ ଦେବୀ ଜଣାଣ, ସ୍ମୃତି ସହିତ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁଖଦୁଃଖ ସହକାରେ ଜୀବନ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ସୂଚନା

ଦେଇ ଗାଉଥାଏ ତାହା ବେଶ୍ ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ । ବାସ୍ତବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ପାତୁଆ ଯାତ୍ରା ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଲୋକନୃତ୍ୟ । ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ବିଭିନ୍ନ ନାମରେ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ପାତୁଆ ଯାତ୍ରା ଚୈତ୍ର ମାସରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଦୈଶାଖ୍ୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ଶେଷ ହୁଏ । ଏଥିରେ ଭକ୍ତମାନେ ନିଷ୍କାର ସହିତ କଠୋର କାୟକ୍ଳେଶ ବରଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ଗଣ କାଳିର ଲୋକମାନେ ‘ମେଘନାଦ’, ବିହାରର ଛୋଟନାଗପୁର ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ‘ମାଣ୍ଡା’, ଚାମିଳନାହୁରେ ‘ଚେଡ଼ତୁଳ’, ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଅନ୍ୟ କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ‘ବାଗଡ଼’, ବଙ୍ଗଳାରେ ‘ଚତକ ପୂଜା’, ପ୍ରଭୃତି ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇଛି । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାକୁ ‘ପାତୁଆ ଯାତ୍ରା’ କୁହାଯାଉଥିଲା ବେଳେ ଦକ୍ଷିଣ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାକୁ ଦକ୍ଷନାଟ ଓ ଝାମୁ ଯାତ୍ରା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ପୁଣି ପାତୁଆ ଯାତ୍ରା, ଦକ୍ଷ ଯାତ୍ରା ଓ ଝାମୁ ଯାତ୍ରା ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖା ଯାଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ତିନି ପ୍ରକାର ଯାତ୍ରା ଆଞ୍ଚଳିକ ବିେଷମ ଦେଖାଯାଏ ।

କାରଣ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦକ୍ଷପୂଜା ହୋଇ ଆସୁଛି । କଟକ, ଢେଙ୍କାନାଳ, ଗଂଜାମ, ନୟାଗଡ଼ ଆଦି ଦକ୍ଷ ପୂଜା ବହୁ ପୁରୁଷ ଧରି ଚାଲିଛି । ଦକ୍ଷନାଟର ପାଳନରେ ଭିନ୍ନ ?ତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ଶୈବ ଧର୍ମରୁ ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ?ଭି । ରଣ ଶିବ ସକଳ ନାଟ୍ୟପ୍ରକଟ ଶାସ୍ତ୍ର ମୂଳ ଦେବତା । କୋଠର ନିୟମରେ ରହି ଶିବ ପାର୍ବତୀଙ୍କ କଥା ପ୍ରଚାର କରିବା ଦକ୍ଷ ନାଟର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ମାନସିକ ପୂରଣ ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ଏହା କରାଯାଏ । ଏହାର ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ପର୍କରେ ଶିବ ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି । ଚୈତ୍ର ଦୈଶାଖ୍ୟ ମାସ ଶିବଶକ୍ତି ଉପାସନା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ । ଏହି ଦକ୍ଷ ବ୍ରତ ୧୩ କିୟା ୨୧ ଦିନ ଧରି ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ଶେଷ ହୁଏ । ତେଣୁ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାକୁ ‘ପାତୁଆ ଯାତ୍ରା’ କୁହାଯାଉଥିବା ବେଳେ ଦକ୍ଷିଣ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାକୁ ଦକ୍ଷନାଟ ଓ ଝାମୁ ଯାତ୍ରା କୁହାଯାଏ । ତା’ ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାକୁ ଓଡ଼ିଆ ନବବର୍ଷ ଭାବେ ମାନିଥାନ୍ତି । ଏସବୁକିଛି ମୂଳ ଗୋଟିଏ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି...!!!

+ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ମହାନଦୀ ବିହାର ମହିଳା ସ୍ମାରକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ -୪ ମୋ: ୯୦୪୦୧୫ ୧୪୭୫

ଆସିଛି ପବିତ୍ର ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି

ବୈଶାଖ ଆଶିଛି ବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ସବୁରି ମନ ହରଷ ଏହି ଦିନଟିକୁ ପାଳନ କରନ୍ତି ଓଡ଼ିଆ ନବ ବରଷ । ସଂକ୍ରାନ୍ତି ତିଥିରେ ବିଷୁବ ରେଖାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଅବସ୍ଥାନ ଉତ୍ତରାୟଣ ଯେଉଁ ମେଷ ରାଶିଟିକୁ କରିଥାଆନ୍ତି ଚଳନ । ବୈଶାଖ ମାସଟି ଆଜିଠୁ ଆରମ୍ଭ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ତାପ ବଢ଼ି ଯାଏ ସବୁ ଦେବାଙ୍କରେ ଗହଳି ଚହଳି ଯାତରା ପରବ ହୁଏ । ନଡ଼ିଆ କଦଳୀ ଆମ ଛେନା ଚିନି ମିଶିଲେ ହୁଅନ୍ତୁ ପଣା ଗୋଲମରିତ ଓ ଦେଇ ଅବାଛେତା ପଡ଼ିଗଲେ ମନକିଣା । ଦେବାଦେବୀ ପୀଠେ ଭୋଗ ଲାଗି ହୁଏ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ତିଥିରେ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ପରବଟି ପରା ପଣା ହୁଏ ଘରେଘରେ । ବସନ୍ତରା ଘଟି ବନ୍ଧା ହୋଇଥାଏ ତୁଳସୀ ଗଛ ଉପରେ ଉନ୍ନତିଏ କି ପଣି ରଖାଯାଏ ଚପ ଚପ ହୋଇ ଝରେ । ଖୁସିରେ ଭକତ ହନୁମାନଙ୍କର ଜନମ ଦିନ ପାଳନ୍ତି ଗ୍ରୀଷ୍ମ ତାପ ଅଗ୍ନି ବାୟୁ ପ୍ରବାହକୁ ସଜିଏ ମୁକ୍ତି ପାଆନ୍ତି । ସରବେ ମିଶିଣ ଛତୁଆ ଖାଆନ୍ତି ପୁଣ୍ୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନରେ ଭକ୍ତି ଭାବ ରଖି ପଣା ପିରଥାନ୍ତି ଶୁକାରେ ଖୁସି ମନରେ । ଝାମୁ ଯାତରାଟି ଶେଷ ହୋଇଥାଏ ପାତୁଆ ଚାଲନ୍ତି ନିଆଁରେ ପଣା ପରବଟି ଖୁସି ଭରିଦିଏ ସହର ହେଇ ବା ଗାଆଁରେ । ଏହି ଦିନଠାରୁ ନୂତନ ପଞ୍ଜିକା ହୋଇଥାଏ ପରା ଗଣା ବରଷ ଯାକର ଗୁରୁ ତିଥି ବେଳା ସବୁ ପଡ଼ିଥାଏ କଣା । ଭିକାରିପତ୍ରା,ଶରଣକୁଳ, ନୟାଗଡ଼ ମୋ: ୯୨୩୮୯୯୬୬୪୯

A collage of traditional Indian festival items. On the left, a red pot with a green and white patterned band hangs from a string. Below it, a decorated pot sits on a colorful stand, holding a small green plant and red flowers. On the right, a glass of orange juice is garnished with a lime slice and white flowers, surrounded by coconuts and more white flowers. The background is a green and blue patterned design.

କରାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏମାସ ଧରି ଜୀବକଗର ପାଇଁ କଷ୍ଟ ଏବଂ

କରାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ୧ମାସ ଧରି ଅର୍ଥାତ ମେଷ ସଂକ୍ରାନ୍ତିରୁ ବୃଷ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ବୃଷ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ଏହି ଝାମୁଡ଼ା ଓ ଠୋକାକୁ ଉଠାଇ ଦିଆଯାଏ । ତେଣୁ ଏହି ସଂକ୍ରାନ୍ତିରୁ ଏକାକୀ ଝାମୁଡ଼ା ବହୁତାଂଶ ହଜି ଗୁଡ଼, କଦଳି, ନଡ଼ିଆ, ଦହି, ଛେନା ପ୍ରଭୃତି ମିଶାଇ ବ୍ୟାବତୀ ଓ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ସମାଧିଧାଠରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରସାଦ ସମର୍ପଣ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହି ସଂକ୍ରାନ୍ତି ‘ଛତୁଆ ସଂକ୍ରାନ୍ତି’ ନାମରେ ନାମିତ । ଏହି ପବିତ୍ର ଜୀବଜଗତ ପାଇଁ କଷ୍ଟ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ । ଏହି ଋତୁରେ ଗୁଳ୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅନୁ, ବଂଷ, ଜଳ, ପଶାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଗରିବ ଓ ବାତୋଇ ମାନଙ୍କୁ ଦାନକରି ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଘଟପାଟୁଆ ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଝାମୁଡ଼ାତ୍ରା, ଦଶନାତ୍ରା, ହିଙ୍ଗୁଳାୟାତ୍ରା ପ୍ରଭୃତି ପରିବେଷଣ କରାଯାଏ । ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଠାରୁ ବେଳ, ଅଶ୍ଵିନ, ବର, ଶାଳ, ତୃଳସ୍ୟା ପ୍ରଭୃତି ବୃକ୍ଷମୂଳରେ ଜଳଦାନ କରି ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରାଯାଏ । ଏହି ପବିତ୍ର

ବାବଦରେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ପରମଭକ୍ତି ଦିନରେ ମଧ୍ୟ ରହି ଯାଇ
 ବାରହହ୍ରମାନ ଜହ୍ନଗ୍ରହଣ କରିଥିବାରୁ ଦେବାଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ପୂର୍ବକ
 ଏହିଦିନଟି ‘ରାମନବମୀ’ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ନୂତନବର୍ଷ ଓ ସମାଜର ମଙ୍ଗଳକାମିମାନ
 ସ୍ମରଣକରି ଶଙ୍ଖ ହେବା ଉଚିତ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଶଙ୍ଖ ହେବା ଉଚିତ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣ ଷୋରାଜଗତର ପାଣକେନ୍ଦ୍ର । କାନ୍ଦୁଆରୀ ୧ ତାରିଖ ଇଂରାଜୀ
 ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମହାକର୍ଷଣ ଶକ୍ତି ବଳରେ ଗତି ନବବର୍ଷ ପ୍ରେମରେ ମହାନ୍ନ ନହୋଇ
 ଗ୍ରହ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଚାରିପଟେ ପରିକ୍ରମଣ ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତିକୁ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର
 କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ପରିକ୍ରମଣ ଗତି ଯୋଗୁଁ ନବବର୍ଷ ଭାବରେ ପାଳନ କଲେ ଏ
 ରତ୍ନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥାଏ । ବର୍ଷରେ ଜାତିର ଦେବ ରହିବ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ
 ଶ୍ରୀ ରତ୍ନ ଏବଂ ରତ୍ନକ ଦୁଇ ମାସ । ସଂସ୍କୃତି ଘରେ ଘରେ ପହଂତି ପାରିବ
 ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରୁ ଉତ୍ତରାଧିକ ବସନ୍ତ ବିଦାୟ ପ୍ରାଚୀନ ପ୍ରାଧାପକ ଓ ଗୁଣ୍ୟ ଶିକ୍ଷା
 ନେବା ପରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ରତ୍ନ ଆସିଥାଏ । ଉଦଳା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ।
 ଯେଉଁ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ରତ୍ନର ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ଏହି ବିଭାଗ
 ବୈଶାଖ ମାସ ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି

ଠାକୁ । ଏହି ଋତୁ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ଶୁଷ୍କ,
କର୍କଶ ଏବଂ ଶୁଷ୍କ ଅଟେ । ଯେଉଁ ଋତୁ
ଉଦକା, ମୟୂରଭଞ୍ଜ
ମୋ: ୯୯୩୭୧୫୧୩୧୦

ଟିଶାର ଐତିହାସିକ ଭୂମିକା

ହୋଇ କିଛି କିଛି ମାତ୍ରରେ ପୁରାତନ
ପଞ୍ଚରୂପା । କାରଣ ଅନେକ କାଟ,
ଉଦୋଦ-ସିନ୍ଧା, ପଶ୍ଚିମ ମାନେ ପର୍ବତ
। ତାଙ୍କୁ ସିଂହ କରି ଦିଆଗଲା । ଏବେ
ହିମ୍ମତ ରାୟ ହିମ୍ମତ ସିଂହ ହୋଇଗଲେ
ଗରଜା ସହ ଗୋବିନ୍ଦ ରାୟର ଗୋବିନ୍ଦ

ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀକରନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ପୁରୀ ଆସୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ବଳୋତ୍ତମ ଓ ପଣ୍ଡିତ ମାନେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଉପାସକ ଥିଲେ ।

ଗୋବିନ୍ଦ ରାୟଙ୍କ ଚେହେରା ତେଜ ଦେଖି ହିମତ ରାୟଙ୍କ ମନରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମ ନେବାରେ ଲାଗିଲା ଯେ ଦେଶକୁ ମୋଗଲ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରାଯାଇ ପାରିବ । ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି (ବେଶାଖା) ଦିନ ଗୋବିନ୍ଦ ରାୟ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ କୋଣ- ଅନକୋଣରୁ ଆସିଥିବା

ସ୍ୱାଦକ ମାନଙ୍କୁ ଉଦବୋଧନ ଦେବାକୁ ମଂଚ ଉପରକୁ ଚଢିଲେ । ଏଉଳି ମନେ ହେଉଥିଲା ଯେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଉଦୟ ହୋଇଯାଇଛି । ଅଗ୍ନି ଦେବ ଘଣ୍ଟ ପ୍ରକଟ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ଗୁରୁଜୀ ନିଜ ହାତରେ ଖଡ୍ଗ ରଖି ଜଣ କହିଲେ, ବେଶୀ ଏ ପର୍ମର ଗଣ୍ଠା ପାର୍ଷ୍ବ ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚ ନିକର ପ୍ରାଣ ଅର୍ପଣ କରିବାକୁ କଥା କେହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି ? ଗୁରୁଜୀଙ୍କ ଏହି ସିଂହ ଗର୍ଜନା ଶୁଣି ତାରିଆତେ ନାରବତା ଦେଖା ଦେଉଥିଲେ । ଏହା ପରେ କଣେ ପରେ ଜଣେ ପାଂଚ ଜଣ ବୀର ପାତୁକୁଣି ଏ ପର୍ମ ପାର୍ଷ୍ବ ଦିଗରୁ ଫାଳ ଗୋଡ଼ାଏଁ ଓ ଗୋଡ଼ା

ଆମେ ଜଣେ ପ୍ରାଣ ଦେବାକୁ ପାଟି ଉପରେ ଲୁହ ଧୋଇ ଲାଗିଛୁ କିନ୍ତୁ ହସନା ଯିଏ ସବୁବର୍ଗର ବଳିଦାନ ଦେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଡେଣା ବୋଧ ହୁଏ ତାର ଏହି ବୀର ସ୍ବପ୍ନପୁରୁଷ ଭୁଲି ଗଲା । ଆଜି ତାଙ୍କର ପବିତ୍ର ସ୍ମୃତିକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବାର ସମୟ । ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ସର୍ବଦା କୃତଜ୍ଞ ରହିଥିବ ଓ ଆଗାମୀ ପାଢ଼ା ମାନେ ତାଙ୍କ ଜୀବନରୁ ପ୍ରେରଣା ନେଉଥିବେ ।

ତୁମେ ପରା ସମର୍ପିତ

ଦିନ ରାତି ତାଙ୍କ ବୟନ ସ୍ମରଣ ତୁମ ପାଇଁ ସେତେ ଲକ୍ଷ ॥

ଶ୍ରବଣ କାର୍ତ୍ତିନ ଅର୍ଚ୍ଚନ ବୟନ

ଦିନ ରାତି ତାଙ୍କ ବୟନ ସ୍ମରଣ ତୁମ ପାଇଁ ସେତେ ଲକ୍ଷ ॥

ଶ୍ରବଣ କାର୍ତ୍ତିନ ଅର୍ଚ୍ଚନ ବୟନ

ନଗେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ

ସଙ୍ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରଭୁ ହନୁମାନ
 ତୁମେ ଜ୍ଞାନ ଗଡ଼ାଘର
 କାଳକନ୍ୟା କର୍ମମାନ ପାଇଁ ତୁମେ
 ହୋଇଅଛ କର୍ମବୀର ।।

ଶିଶୁର ପ୍ରାପ୍ତିର ତିନିଗୋଟି ମାର୍ଗ
 ଶାସ୍ତ୍ରରେ ହୋଇଛି ଲେଖା
 ଅନୁସର ମାର୍ଗ ଜ୍ଞାନ କର୍ମ ଭକ୍ତି
 ପାଉଲ ଶିଶୁର ଦେଖା ।।

ସଦାକାଳେ ପ୍ରଭୁ ରାମଙ୍କ ସେବାରେ
 ତୁମେ ପରା ସମର୍ପିତ

ବାସ୍ୟ ଆତ୍ମ-ନିବେଦନ
 ସଖ୍ୟ ପାଦସେବା ଅଟଇ ଭକ୍ତିର
 ନଅଗୋଟି ରୂପ ଜାଣ ।।

ମାହାରଙ୍କର ଅତର ଆତ୍ମାଟି
 ସ୍ବୟଂ ଶ୍ରୀରାମ ସାଙ୍ଗ
 ପ୍ରଭୁ ମହାବୀର ଜୟନ୍ତୀ ଦିବସେ
 ଆମ ମଥା ଯାଉ ନଇଁ ।।

+ଅତିରିକ୍ତ ଶାସନ ସଚିବ, ଓଡ଼ିଶା
 ସରକାର
 ଓଷାର ସିଟି, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସାଗର କେନଳ
 ରୋଡ଼, ଭୁବନେଶ୍ବର
 ମୋ - ୯୪୩୮୩୩୨୧୩୮

CMYK

ଧର୍ମ ପ୍ରତିଧର୍ମ

ସମୀର ସାମନ୍ତରାୟ

କରିବାପରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତଯାଏ ଭୂମି ପାଇଁ ମହାବାନୀ
ଧର୍ମପରାୟଣ ରାଜା ବଳୀ ନିଜ ମଞ୍ଚକଳ୍ପ ନୂଆଁନି
ନିଜେ ସମର୍ପିତ ହୋଇଥିଲେ । ବଳୀ ମଞ୍ଚକଳ୍ପ
ପାଦରଖି ବାମନ ରୂପି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାତାଳଗାମୀ
କରାଇ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଲୋକ କଥାକୁ
ଜଣାଯାଏ, ସେହିଦିନରୁ ଅଦ୍ୟାବଧି କଟକ
କିଲ୍ଲା,କଟକ ସହର ଥାନା ଅର୍ଡ଼ର ଚୁରୁରୁଆ
(ବର୍ତ୍ତମାନ ସିରୁଆ) ନଦୀକୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ
କୋରକରା ଗ୍ରାମଠାରେ ମୃତ୍ୟେକ ବର୍ଷ
ମହାବିଷୁବ (ପଣା)ସଂକ୍ରାନ୍ତି ସମୟରେ ବୋରିକ
ମେଲଣ ପଡିଥାରେ ଶସ୍ୟଯନ୍ତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠିତ
ହୋଇଥାଏଅୁଛି । ସେହିଦିନ ଆଖପାଖ ଅଂଚଳରେ
ଗଡାଧିକ ମାନସିକ କରୁଥିବା ଭଲ ଶସ୍ୟଯନ୍ତ୍ରରେ
ଶସ୍ୟମାନ ଆହୁତି ଦେଇଥାନ୍ତି । ସ୍ଥାନୀୟ
ଯୋଗା(ନାଥ) ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା
ହେଉ ସମାପନ କରାଯାଏ । ବଳୀଙ୍କ ଶସ୍ୟଯନ୍ତ୍ର
ହେବା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଶାସନକାଳରେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ
ଭଲ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନପାଇଁ ଶସ୍ୟମାନ ଆହୁତି

ଦେବୀର ପ୍ରଥା ଆଜିଯାଏ ଚାଲୁଅଛି । ବଳୀପୁତ୍ରଙ୍କ ମୂରୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ବାଣେଶ୍ୱରଙ୍କ ମନ୍ଦିର ନିକଟତର ଶ୍ରୀସୁନ୍ଦରପୁର ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଅନ୍ୟଏକ ପ୍ରମାଣ ନିଜେ ବଳୀଙ୍କ ଶାସନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ।

ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତିର ପୂର୍ବଦିନ ଅର୍ଥାତ୍ ମା' ସତ ଦିନ ମଧ୍ୟ ରାତ୍ରରୁ କୋରକରା, ଖଲ୍ଲାର୍ଦ୍ଦ, ମାହଳପୁର, ନୂଆଗାଁ ଓ ଗୋବିନ୍ଦପୁର ପଂଚାୟତର ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମମୂଳ ଚଉଦଟି ସୁସଜ୍ଜିତ ବିମାନରେ ଠାକୁର ବୋଲି ପ୍ରକାର ଆଡସବାଜି, ପାରମ୍ପରିକ ନୃତ୍ୟଗୀତ ବାଜା ଆଦି ଦ୍ୱାରା ଶୋଭାଯାତ୍ରାକରି ପଲେଶ ପଡ଼ିଆରେ ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତି, ସକାଳୁ ସାକଳୀ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୂଜାକରି ସେହି ଠାକୁର ମାନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଇଥାନ୍ତି, ଠିକ୍ ମାସ ଅତି ଭଲ ମହାବିଷୁବକାରୀ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ, ଦିନରେ ଶଯ୍ୟାୟତ୍ନ ଶେଷହେବାପରେ ମଧ୍ୟରାତ୍ରରେ ପରମହଂସ ପରମହଂସନାଥ, ବାଙ୍କଶ୍ୱରବ୍ରାହ୍ମଣ ବାଙ୍କନାଥ, ଖଲ୍ଲାର୍ଦ୍ଦ ମହାବୀର ଓ ଗୋବିନ୍ଦପୁତ୍ରଙ୍କ ଗୋପିନାଥଙ୍କ ଚାରିଗୋଟି ସୁସଜ୍ଜିତ ବିମାନରେ ଠାକୁର ପୂର୍ବରାତ୍ରିଭଳି ଶୋଭାଯାତ୍ରା କରି ସକାଳୁ ସକାଳୁ ମେଳଣ ପଡ଼ିଥାନ୍ତେ ପହିଁ ପୂଜାପାଳ ବିବାହ ନିଅନ୍ତି । ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତିଠାରୁ ସାତଦିନ ବ୍ୟାପି ଏଠାରେ ଏକ ଛୋଟ ବାଲିଯାତ୍ରା ଭଳି ଦୋକାନବଜାର ଲାଗିଥାଏ, ଆଖପାଖ ଭୁଇଁଗୋଟି ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ କଟକ ସଦର ଓ ନିଆଳୀ ଅଂଚଳର ଲୋକେ ହାଣ୍ଡି, କୁଣ୍ଡେର, ଝାଝୁ, କାଠିନିର୍ମିତ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ମନୋହର ଭଲ ଅନେକ ନିର୍ଯ୍ୟବଦହାୟୀ ସାମଗ୍ରୀ ଜୁୟ କରିଥାନ୍ତି । ସାତଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋରକରା ଗ୍ରାମସହରରେ ଆଖପାଖ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଶାନ୍ତିଶୁଖଣ୍ଡା ରଖିବା ସହିତ ସଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ, ପୋଲିସ୍ ଓ ପ୍ରଶାସନ ପକ୍ଷରୁ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତି ଶୁଖଣ୍ଡା ରଖା କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏମିତିରେ ଦେଖିଲେ ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି କେବଳ ଆମ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବନା ନୁହେଁ

ଡାକ୍ତର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ପାତ୍ର

ହନୁମାନ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ହେବ ହନୁମାନ ଭଳି ଭାବ ଓ ଭକ୍ତି ନେଇ । ହନୁମାନ ହେଉଛନ୍ତି ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ରାଜା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ରାବଣଙ୍କୁ ଭଗବାନ ରାମ କ୍ଷମା କରିଦେଉଥିଲେ କିନ୍ତୁ ହନୁମାନ କ୍ଷମା କରିନାହାନ୍ତି । ଭକ୍ତି ସହକାରରେ କହିଥିଲେ - ଆପଣଙ୍କ ଶତ୍ରୁକୁ ଆପଣ କ୍ଷମା କରିପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ମୁଁ କ୍ଷମା କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଏହା ହିଁ ହେଉଛି ସତ୍ତା ଅନୁରାଗର ନିଶାଣ । କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯୁବପୁରୁଷ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆଡୁପ୍ରତିଷ୍ଠାର ନିବାସ ପଛୁ ହେଲା ଭୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ପରମବୀର ହନୁମାନ ପ୍ରଭୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଯାଇ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଓ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଅମର ହେଲେ । ଭକ୍ତ ହନୁମାନ ଯୁଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି, ରାଜନୀତି କରିଛନ୍ତି, ଲଳାପ୍ରୟାଜନାର ଦେଉଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସବୁକିଛି ପ୍ରଭୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସେବା ଓ ପ୍ରୀତି ନିମିତ୍ତ ଭବିଷ୍ୟ, ଆଉ ଏହା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ମନରେ ଅଧଃକାର ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଶକ୍ତିରେ ଶକ୍ତିମାନ ବୋଲି ତାଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ଥିଲା । ଆଜି ପବିତ୍ର ହନୁମାନ ଜୟନ୍ତୀରେ ପରମ ଭକ୍ତ ହନୁମାନଙ୍କର ଗୁଣ, ବୀର୍ଯ୍ୟ, ଭକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ସ୍ମରଣ କରି ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜକୁ ଯୁବପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ର ଏହି ଉତ୍କଳଭୂମିର ପରମ୍ପରାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଛନ୍ତି । ଜୟଶ୍ରୀ ରାମ । ଜୟ ଶ୍ରୀ ହନୁମାନ ।

+ପ୍ରତିରତ୍ନିକ ଓ ଅବସର ପ୍ରାସ୍ତ ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟ, ହେପାଟୋଲୋଜି ବିଭାଗ, ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ, କଟକ,

ଦୂରଭାଷ : ୯୩୩୮୧୦୦୮୩୭

ଅନୁଲ୍ୟ କ୍ରମର ପଣ୍ଡା

